

La sequera és un problema o una oportunitat?

La sequera de la qual tothom parla i que només uns pocs tot just pateixen esdevé un magnífic exemple de problema que requereix la formulació d'una política ambiental urgent davant d'una situació d'extrema complexitat. I és que, segons el meu parer, el concepte clau per entendre la situació actual en relació amb la sequera és la complexitat que afecta la política de l'aigua. Els problemes de l'aigua no són només *complicats*, sinó que per la seva pròpia naturalesa impliquen un elevat grau d'incerteses (quan plourà?, serà un episodi de sequera molt freqüent a Catalunya o ens trobem davant d'una situació excepcional?, quins efectes ecològics, socials, econòmics, polítics (!) poden tenir les mesures d'urgència que s'acabin (o no) prenent?). Hi ha múltiples valors i interessos perfectament legítims (aigua per regar, per als habitatges, per a les indústries, per als rius, per als del delta de l'Ebre, per als de l'àrea metropolitana de Barcelona, per a...) en un context en què allò que ens hi juguem és molt (la vida d'un riu?, l'economia d'un país?, la salut pública?...), i, sobretot, urgeix prendre decisions.

Enmig d'aquest panorama, quin paper hi fem els científics, els "experts" en l'aigua? Els experts, contràriament al que era habitual fins fa poc, no poden decidir per ells mateixos quines són les actuacions més adequades, sinó que cal que sigui el conjunt de persones i col·lectius implicats els que prenguin les decisions. És, en definitiva, una qüestió política, de discussió entre els experts i aquestes persones i col·lectius amb un interès legítim en el problema de la manca d'aigua. La Directiva europea de l'aigua, en curs d'implantació a tots els països membres de la Unió Europea, en l'article 14, estableix que la política de l'aigua s'ha de fer forçosament amb la participació activa de les parts interessades, que han d'aportar les seves idees, opinions i percepcions respecte als problemes per generar possibles solucions.

Malauradament, aquest procés polític que ens ha de permetre prendre decisions consensuades i que forçosament ha de partir del principi que cadascú ha de reconèixer la legitimitat de l'altre, no sembla estar a hores d'ara gaire garantit. Només cal seguir mínimament el dia a dia d'aquest problema als mitjans de comunicació per adonar-nos que el que cada col·lectiu està intentant és "vèncer" l'altre esgrimint els seus "únics" arguments... i ser bel·ligerant... i intentar imposar el seu criteri. Per això les diferents visions del problema acaben desembocant en un important conflicte, fins al punt que alguns arriben a negar la legitimitat de la percepció dels altres.

Els problemes ambientals com el que aquests darrers mesos ens planteja la sequera no s'han de llegir o interpretar únicament en clau negativa, sinó que també poden tenir una lectura en clau d'oportunitat: oportunitats perquè les parts implicades dialoguin i arribin a acords. Cap política no pot triomfar sense una àmplia base de consens. Segurament tot seria molt més fàcil si aquests acords es poguessin prendre en una situació de normalitat en la disponibilitat de l'aigua i no en el context que s'ha anomenat *d'emergència nacional*. Ara bé, el que tots hem de tenir clar és que cada vegada més, davant aquestes situacions complexes, el *procés* que ens ha de portar a la presa de decisions és fonamental per arribar a un resultat efectiu. La situació de sequera que estem patint —que no és la primera ni serà l'última— ens ofereix l'oportunitat d'avançar en la cerca de marcs de diàleg entre experts i societat. Seria bo no deixar passar una vegada més aquesta oportunitat.

